

עם פרוץ המהפכה העיראקית ב-1959, מודהה סאלם הודוהת מלאה עם הקו המדיני של ההנהגה החדשה, המסתייגת מאחדות ערבית כוללת ומהנהגתו של עבד-אל-נאצר.

על כך הוא מושלך לכלא ללא מישפט באשמת ניהול תעמולה קומוניסטית. עקב התערבותו של אחיו הבעתיסט אצל השיל-טונות, משוחרר סאלם לאחר שלושה חודשי מאסר, ומגורש מסוריה. הוא נוסע ללבנון, ומשם ישר לבגדאד.

כבגדאד נכנסים לו מיסחנים קשים אחרים, בפגישותיו עם קומוניסטים. הוא מגלה להפתעתו, כי הם רחוקים מאוד מהשקפתו הבסיסית ביחס לשיחורר פלסטין ולאחדות ערבית. הוא מואשם עתה בתעמולה "אחדותית", ומושלך לכלא. ממנו אינו יוצא אלא מקץ שנתיים, עקב ההפיכה הנגדית של עארף.

שבור ומדוכא, עולה סאלם על אוניה המפלגה לקפריסין, שם הוא שוהה זמן-מה בחברת ידיד ארמני, וחוזר לרמשק כשהוא מצוייד בדרכון מזוייף, הנושא שם ארמני. כך הוא ממשיך לחיות בחיק מישפחתו,

"ארץ התפוזים" של כנפאני
הבן הנטוש הגיע לצה"ל

ומסתתר בכל יכולתו מאנשי השילטון. הוא מצטרף לאירגון של פידאיון, וכעבור כמה שנים, מייך לאחר מלחמת ששת-הימים, הוא מגיע לישראל ומשתתף בפעולות חבלה שונות, ולבסוף הוא נצטר ונכלא בבית-הסוהר ברמלה, הסמוך למקום הולדתו.

זהות נכרדת

ב"יצירות אלו ואחרות ניסו המחברים להתחקות על תהליך התבשורת של זהות הפלסטינית בקרב הפליטים, בתקופה בה היו במרכזה של הטלטה הסוליסית שמשכה אותם אל הטמיעה בתוך זהות הכלל-ערבית מזה, ואל חיפוש אישיותם העצמאית מזה. יחס האיבה של השילטונות הערביים לפניהם, ומגניעת התערותם בתוך האוכלוסיה המארחת, הביאו אותם לידי תפיסת הסתירה בין המדיניות המוצהרת לבין המציאות. הם הבינו, כפי שמשמע מן היצירות הללו, כי הדרך היחידה לכיבוש אישיותם היא ההיצמדות אל זהותם הנפירית, הגם שהיא סותרת מבידה מסויימת את ההשקפה הפאן-ערבית.

הפרק הבא: דמות הישראלי כספרות הפלסטינית.

* עבד-אל-סלאם עארף, עוזרו של השליט הראשון אחרי המהפכה, קאסם. עארף הדיח את קאסם בהפיכה שבה נהרג קאסם.

(המשך מעמוד 45)
בדרך זה 20 שנה, ולפניה דולק אור אדום. רעיון שאותו הביע באחד משיריו שפורסם לפני המלחמה.
נוסעי המכונית, שהם הפליטים, מייחלים ליום שבו תצא מכוניתם לדרך, אבל בינתיים הוצבו סביבה גדר-תייל, וממולה דולק האור האדום המוצב ליד "הטרקלין", המסמל את מדינות-ערב העשירות. הדמויות העיקריות במחזה הן חמש: אב, אם, שני בנים ובת. הבת, רים, נטרפה עליה העתה בעת הבריחה מיפו ב-1948, כאשר מרוב בהלה נטלה צרור בגדים, בחושבה אותו לבגד-יחידה. היא משוחחית כל הזמן עם התינוק המדומה, וחולמת לשוב אליו.

במכונית שולטים שניים: הנהג, אשר שומעים את קולו ולעולם אין רואים אותו, והגובה, המקיז מדמם כדי למלא את מיכלי המכונית הריק. מי שמסרב לתת מדמה, הוא מצוייר על מצחו אות איקס (X) ומכליל את שמו ברשימה השחורה. אנשי הרשימה השחורה נורקים לבית-סוהרו או לתחנת הסגר רפואי.

חולפות שנים, ובינתיים מתמרדים נוסעי-המכונית וזוכים להכרה כל-שהיא בזכויותיהם. אבל אנשי ה"טרקלין" מתעמרים בהם, ור הם נאלצים להילחם שוב. האב מתאר מצב זה לאמרו: "הנפץ מאחורי גב, בני, / הר נפץ מלפניך, / והנפץ מרחף כעורב שחור מעל הראש". גם במחזה זה, כמו במחזהו של אל-שרקאווי, עוברים הר פליטים מייך לאחר הכיבוש הישראלי להתארגנות ולמלחמה בכובשים.

זמולה עד זמלה

ת יארר בעד היקף רחב יור תר של חיי הפליט בארצות המארחות, ושל התבשורת זהותו הלאומית, מספק הסופר הפלסטיני המתגורר בסוריה, יוסף שרור, ברומן שלו הר תוגה תמות גם כן. גיבור הרור מן, סאלם, עבר עם מישפחתו הענפה מרמלה, בהיותו ילד, גדל והתחנך במחנה-פליטים בסוריה.

הימים ימי הלאמת תעלת-סואץ, והתגברות התנועה ל-אחדות ערבית. סאלם ואחיו הצעיר, עבד-אלימוחסן, נשטי פים בגל הגואה, המציף את ארצות-ערב, ושוקעים ראשם ורובם בפעילות פוליטית, בעוד עבד-אלימוחסן מצטרף אל מיסר לגת הבעת. נוטה סאלם חסד לתנועה הקומוניסטית. אבל הוא לא מצטרף אליה, כי הוא מי טבעו ספקו ואינדיווידואליסט, ובעיקר הוא מתנגד ליטול חלק בתנועה כל-שהיא שאינה מעמידה בראש מטרתה את שיחורר מולדתו.

בוויכוחיו עם אחיו הוא מסכם את תפיסתו בעניין האחדות הערבית במישפט זה: "אם ישחררו הערבים את פלסטין, הרי זה יהיה השער הגדול, שבו ייכנסו העמים הערביים לעידן האחדות."

וכשאחיו הבעתיסט, הרוגל באחדות ערבית כוללת כצעד ראשון, שואלו כיצד יוכלו הערבים, הנתונים לתוקפנות אימי-פריאליסטית, לשחרר את פלסטין, משיב סאלם: "על הפלסטינים לפעול למען יצירת כוח מזויין בתוככי הארץ. אני מתכוון למהפכה פלסטינית."

בתפיסה זו הוא ממשיך לדגול גם שנים לאחר מכן, ובעטיה הוא משמש מטרה להתנפלויות של מישטרים ערביים שונים.

עם סיימו את חוק לימודיו התיכוניים, יוצא סאלם לכוויית, שם הוא מתקבל כמורה בבית-ספר יסודי. הוא מנסה להנהיל לתלמידיו את השקפתו, דבר המעורר עליו את חמת המנהל והמפקח. הוא מסוטר מהעבודה ומגורש הורה לסוריה, בליווי מייכר אל השילטונות, כי האיש ניהול תעמולה קומוניסטית בין כתלי בית-הספר.

בדמשק מתהלך סאלם בטל מעבודה, ונתון לפיקוח מתמיד של אנשי "המישרד השני" (הש"ב הסורי). אותם ימים היתה סוריה המחוז הצפוני של הרפובליקה הערבי-בית המאוחדת. סאלם אינו מסתיר את דעתו השלילית על השילטון, ועל כך הוא הופך מטרה להתנכלויות מישטרתיות ממושכות.

למסיימים שירותם בצ.ה.ל. !
הרשות לחינוך והכשרה ימים מודיעה על פתיחת

קורסים לקצינים בצ"ה הסוחר

*** קורס לחובלים**

מתקבלים משוחררי צה"ל בעלי בריאות תקינה, בוגרי 12 שנות לימוד ובוגרי 11 שנות לימוד, בעלי תעודה טובה.

*** קורס לקציני מכוונה**

מתקבלים משוחררי צה"ל בעלי בריאות תקינה, בוגרי בתי"ס מקצועיים 4 שנתיים ותלת שנתיים (למעט חניכות), בעלי תעודה טובה במגמות המתכת. כן מתקבלים בוגרי בתי"ס תיכוניים ומסיימי כיתה י"א תיכון שיוכשרו למקצועות המתכת לפני כניסתם לקורס. למחנדים מכוונה והנדסאי מכוונה - מסלולים מקוצרים.

*** קורס לקציני רדיו**

הקורס יפתח בספטמבר 1975. מיספר המקומות מוגבל. מתקבלים בוגרי בתי"ס מקצועיים 4 שנתיים במגמת רדיו-אלקטרוניקה, טכנאי אלקטרוניקה והנדסאי אלקטרוניקה. כמו כן אלקטרונאי תיקשורת (סוג 2 לפחות) ובוגרי קורסים צבאיים מקבילים; משוחררי צה"ל בעלי בריאות תקינה עד גיל 30.

*** קורס לקציני חשמל**

מתקבלים א. בוגרי בתי"ס מקצועיים 4 שנתיים במגמת חשמל ב. טכנאי חשמל, הנדסאי חשמל, מחנדים חשמל.

עכשו יותר כדאי בצ"ה הסוחר!
ההטבות ותנאי השכר עכ"ש יור יותר משמעותיים: בעת ההפשרה - כלכלה ומגורים ללא תשלום ומענק חודשי גבוה (במטבע קשה). לאחר ההסמכה - קידום מחיר בדרגות ובשכר (חל"ק) קו במטבע קשה, תוספות והטבות שונות.

לפרטים נוספים פנה למשרדנו:

בחירה: רח' נתן (קייזרמן) 11 ליד כיכר פרוי בימים א'-ו', בשעות 8-14.

בתל-אביב: מגדל שלום, רח' אחד העם קומה 28, בימי ב', בשעות 9-12.30.

לנוחותך תוכל גם לחרשם לפי הספר המפורץ.

היה קצין בצ"ה הסוחר!

לכ' הרשות לחינוך והכשרה ימים ת.ד. 1909 חיפה 31000

חנני מעוניין בפרטים נוספים בקשר לקורס

שמי _____ כתובתי _____

חשכלתי _____ גיל _____

תאריך _____ חתימה _____

ה. הזה יולי

טנזי !!!

מקום המפגש שיש בו הכל

קפה, אוכל וסימפטיה

קפה טנדו

פתוח כל היום

רח' דיזנגוף 193 * תל-אביב * טל: 232386